

P O L S K A
I Z B A
INŻYNIERÓW
BUDOWNICTWA

Zmiany w funkcjonowaniu samorządu zawodowego od 2 października 2026 roku

Materiał informacyjny dla okręgowych izb inżynierów budownictwa

2 października 2026 r. wchodzi w życie zmiany dotyczące prowadzenia spraw członkowskich, wykonywania orzeczeń dyscyplinarnych, skutków zawieszenia w prawach członka oraz wykonywania czynności na rzecz izby przez osoby zatrudnione. Okręgowe izby powinny dostosować do nich obieg dokumentów, wzory rozstrzygnięć, ewidencję członków i obsługę organów samorządu.

Podstawą zmian jest ustawa z dnia 31 lipca 2026 r. o zmianie ustawy o samorządach zawodowych architektów oraz inżynierów budownictwa oraz ustawy – Prawo budowlane, ogłoszona 1 września 2026 r. w Dzienniku Ustaw pod poz. 1161. Przepisy dotyczące samorządu i odpowiedzialności zawodowej zaczynają obowiązywać po upływie 30 dni od ogłoszenia. Odrębny termin przewidziano dla przepisów epizodycznych dotyczących warunków technicznych, które obowiązują już od 2 września 2026 r.

Zwolnienie od pracy na wykonywanie czynności na rzecz izby

Nowy art. 13a wprowadza obowiązek zwolnienia od pracy pracownika będącego członkiem organu izby albo członkiem izby wykonującym czynności na jej rzecz. Z rozwiązania mogą więc korzystać również członkowie niewchodzący w skład organów samorządu, jeżeli wykonują zadania na rzecz izby.

Wniosek do pracodawcy może złożyć okręgowa rada izby albo jej przewodniczący, a na szczeblu krajowym Krajowa Rada Izby albo jej Prezes. Sam wniosek pracownika nie zastępuje wniosku podmiotu wskazanego w ustawie.

Zwolnienie następuje bez prawa do wynagrodzenia od pracodawcy. Zasady i tryb kompensacji wynagrodzenia przez organy samorządu, a także tryb zwrotu kosztów podróży i innych uzasadnionych wydatków określa Krajowa Rada Izby. Ustawa nie ustala stawek ani sposobu obliczania kompensacji.

W praktyce izby powinny stosować spójny wzór wniosku określający osobę, czynność wykonywaną na rzecz izby i okres zwolnienia. Rozliczenie kompensacji oraz wydatków powinno następować zgodnie z zasadami przyjętymi przez Krajową Radę, na podstawie wymaganych dokumentów.

Podstawa prawna: art. 13a ustawy o samorządach zawodowych, dodany przez art. 1 pkt 1 nowelizacji; art. 5 nowelizacji.

Podział kompetencji w sprawach członkowskich

Nowelizacja rozdziela sprawy wymagające uchwały okręgowej rady od wykonania prawomocnej kary dyscyplinarnej przez przewodniczącego. Dotychczas art. 19 ust. 2 przewidywał uchwałę rady w sprawie wpisu, skreślenia i zawieszenia. Po zmianie tryb postępowania zależy od podstawy prawnej zmiany statusu członka.

Zdarzenie	Właściwy podmiot i czynność	Termin
Wniosek członka o skreślenie albo śmierć członka	Okręgowa rada podejmuje uchwałę o skreśleniu	30 dni od powzięcia wiadomości o zdarzeniu
Utrata wszystkich posiadanych uprawnień budowlanych	Okręgowa rada podejmuje uchwałę o skreśleniu	30 dni od powzięcia wiadomości o zdarzeniu
Nieuiszczanie składek przez rok	Okręgowa rada rozstrzyga uchwałę w sprawie skreślenia; skreślenie jest fakultatywne	30 dni od powzięcia wiadomości o zdarzeniu
Zakaz obejmujący wszystkie samodzielne funkcje, zaległość składkowa ponad 6 miesięcy albo wniosek o zawieszenie	Okręgowa rada podejmuje uchwałę o zawieszeniu	30 dni od powzięcia wiadomości o zdarzeniu
Prawomocna kara dyscyplinarna skreślenia	Przewodniczący okręgowej rady dokonuje skreślenia bez dodatkowej uchwały rady	Niezwłocznie po otrzymaniu odpisu orzeczenia
Prawomocna kara dyscyplinarna zawieszenia	Przewodniczący okręgowej rady wpisuje informację o zawieszeniu na liście członków	Niezwłocznie po otrzymaniu odpisu orzeczenia

Tryby wskazane w tabeli stosuje się z uwzględnieniem przepisów przejściowych omówionych w dalszej części materiału. Termin 30 dni nie jest terminem na wykonanie prawomocnej kary dyscyplinarnej przez przewodniczącego. W tych sprawach ustawa wymaga działania niezwłocznego.

Biuro izby powinno rejestrować datę powzięcia wiadomości o zdarzeniu oraz datę otrzymania odpisu orzeczenia. Przekazanie dokumentu do wewnętrznej obsługi nie powinno powodować opóźnienia czynności przewodniczącego ani utraty kontroli nad terminem uchwały rady.

Nowelizacja nie zmienia dwumiesięcznego terminu na podjęcie uchwały w sprawie wpisu na listę członków. Zachowuje również odwołanie od uchwał objętych art. 19 ust. 2 do Krajowej Rady Izby w terminie 30 dni od doręczenia uchwały. Tego trybu nie należy utożsamiać z zaskarżaniem samego orzeczenia dyscyplinarnego.

Podstawa prawna: art. 19 ust. 2–4 oraz art. 42 ustawy o samorządach zawodowych; art. 1 pkt 2–3 i art. 3–4 nowelizacji.

Znaczenie zakresu utraconych uprawnień i orzeczonego zakazu

Skreślenie na podstawie art. 42 ust. 1 pkt 2 będzie następować wówczas, gdy ukarany utraci wszystkie posiadane uprawnienia budowlane. Sama utrata uprawnień w jednej specjalności lub w jednym zakresie nie wystarcza do skreślenia na tej podstawie, jeżeli dana osoba zachowała inne uprawnienia.

Analogicznie zawieszenie na podstawie art. 42 ust. 3 pkt 1 będzie następować, gdy zakaz orzeczony w ramach odpowiedzialności zawodowej obejmie wszystkie samodzielne funkcje techniczne, do których wykonywania ukarany był uprawniony. Zakaz dotyczący tylko części funkcji nie stanowi samodzielnej podstawy zawieszenia całego członkostwa z tego przepisu. Nadal jednak obowiązuje w zakresie wynikającym z decyzji.

Przed podjęciem uchwały rada powinna zatem porównać treść rozstrzygnięcia z pełnym zakresem uprawnień danej osoby. Rozwiązanie to ogranicza skutki dla członkostwa do sytuacji, w których sankcja obejmuje całość uprawnień lub funkcji. Nie zmienia skutków kary dyscyplinarnej zawieszenia albo skreślenia, orzekanej na podstawie ustawy o samorządach zawodowych.

Podstawa prawna: art. 42 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 pkt 1 ustawy o samorządach zawodowych, w brzmieniu nadanym nowelizacją.

Zaległości składkowe

Nowelizacja zachowuje dotychczasowe okresy zaległości: nieuiszczanie składek przez okres dłuższy niż 6 miesięcy stanowi przesłankę zawieszenia, a nieuiszczanie ich przez rok może prowadzić do skreślenia. Doprecyzowuje natomiast, że chodzi o składki w wysokości lub terminach określonych uchwałą Krajowego Zjazdu Izby.

Dla biur i służb finansowych oznacza to konieczność ustalenia nie tylko, czy członek dokonał jakiegokolwiek wpłaty, ale czy wpłacał należne kwoty w wymaganych terminach. Każda sprawa wymaga sprawdzenia salda, terminów wymagalności i sposobu zaliczenia wpłat. Pojedyncza spóźniona lub niepełna wpłata nie zastępuje ustawowego warunku dotyczącego okresu nieuiszczania składek.

Zawieszenie po spełnieniu przesłanki z art. 42 ust. 3 pkt 3 ma charakter obligatoryjny, natomiast skreślenie po roku pozostaje możliwością przewidzianą w art. 42 ust. 2. W obu przypadkach potrzebna jest uchwała okręgowej rady. Status członka nie zmienia się wyłącznie w wyniku automatycznego oznaczenia zaległości w systemie księgowym.

W sprawach indywidualnych należy zachować reguły Kodeksu postępowania administracyjnego, w tym prawidłowe ustalenie okoliczności, udział strony i doręczenie rozstrzygnięcia. Nowy termin 30 dni nie uchyla tych wymagań.

Podstawa prawna: art. 11 ust. 1, art. 19 ust. 2 oraz art. 42 ust. 2 i ust. 3 pkt 3 ustawy o samorządach zawodowych.

Skutki zawieszenia dla członka i organów izby

Zawieszenie w prawach członka wyklucza wykonywanie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie przez okres zawieszenia. Nowelizacja koryguje odesłanie w art. 43 ust. 3 do art. 12 ust. 1 pkt 1–5 Prawa budowlanego i dodaje w Prawie budowlanym art. 12 ust. 7b, który wyraża ten zakaz wprost. Dotyczy on również zawieszenia na wniosek członka oraz z powodu zaległości składkowych.

Nowe brzmienie art. 43 ust. 2 stanowi, że członek zawieszony nie może pełnić funkcji w organach izby, a jego mandat wygasa. Przepis nie ogranicza tego skutku do zawieszenia będącego konsekwencją ukarania. Przy obsłudze organów trzeba zatem uwzględniać także inne podstawy zawieszenia. Ustanie zawieszenia samo w sobie nie przywraca wygasłego mandatu.

Art. 43 ust. 1 wiąże brak czynnego i biernego prawa wyborczego z zawieszeniem, posługując się zarazem granicą zatarcia kary zawieszenia. Przy karze dyscyplinarnej zakończenie okresu zawieszenia nie oznacza zatem automatycznego odzyskania praw wyborczych. Art. 55 ust. 2a pkt 2 przewiduje zatarcie wpisu po 5 latach od upływu okresu zawieszenia, z zastrzeżeniem zasad dotyczących kolejnego ukarania.

Przy zawieszeniach na wniosek lub z przyczyn składkowych nie należy automatycznie stosować okresu zatarcia przewidzianego dla kary dyscyplinarnej. Ustawa łączy tu regulację statusu członka z regulacją kary; dlatego ustalanie praw wyborczych wymaga rozróżnienia podstawy zawieszenia. Ewidencja powinna oddzielnie wykazywać okres zawieszenia, ukaranie i zatarcie wpisu.

Podstawa prawna: art. 43 i art. 55 ust. 2a–3 ustawy o samorządach zawodowych; art. 12 ust. 7b Prawa budowlanego.

Wykonywanie orzeczeń i prowadzenie rejestrów

W sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej sąd przekazuje odpis prawomocnego orzeczenia bezpośrednio przewodniczącemu okręgowej rady. Dokument służy wykonaniu kary i dokonaniu wpisu w rejestrze ukaranych. Przewodniczący ma obowiązek niezwłocznego wpisania ukarania; dotyczy to także kar upomnienia i nagany, a nie tylko zawieszenia lub skreślenia.

Odrębnie nowy art. 99 ust. 1a Prawa budowlanego nakazuje niezwłocznie doręczyć właściwej okręgowej radzie odpis ostatecznej decyzji o zakazie wykonywania samodzielnej funkcji technicznej albo o utracie uprawnień po niezdaniu nakazanego egzaminu. W obiegu dokumentów należy rozróżniać prawomocne orzeczenia dyscyplinarne i ostateczne decyzje w sprawach odpowiedzialności zawodowej.

Doręczenie decyzji radzie nie zastępuje obowiązków związanych z centralnym rejestrem ukaranych z tytułu odpowiedzialności zawodowej i przekazywaniem danych do Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego za pomocą systemu e-CRUB.

Podstawa prawna: art. 19 ust. 2a–2b i art. 55 ust. 1 ustawy o samorządach zawodowych; art. 99 ust. 1a–3 Prawa budowlanego.

Egzamin nakazany w ramach odpowiedzialności zawodowej

Zmieniony art. 96 ust. 6 Prawa budowlanego precyzuje kompetencje okręgowej komisji kwalifikacyjnej i okręgowego sądu dyscyplinarnego. Jeżeli ukarany nie zda egzaminu w wyznaczonym terminie, dodatkowy termin wyznacza właściwa okręgowa komisja kwalifikacyjna. Ustawowy przedział pozostaje bez zmian: termin dodatkowy ma być niekrótszy niż 3 miesiące i nie dłuższy niż 6 miesięcy.

Jeżeli ukarany także w terminie dodatkowym nie uzyska oceny pozytywnej, właściwy okręgowy sąd dyscyplinarny stwierdza utratę uprawnień budowlanych w specjalności i zakresie objętych egzaminem. Nowe brzmienie określa więc zarówno organ rozstrzygający, jak i granice utraty uprawnień. Nie jest to zmiana zasad zwykłego egzaminu przeprowadzanego przy ubieganiu się o uprawnienia budowlane.

Komisja powinna przekazać sądowi dokumentację pozwalającą ustalić termin, wynik oraz dokładny zakres egzaminu. Następnie rada ocenia skutki decyzji dla członkostwa, uwzględniając, czy dana osoba utraciła wszystkie posiadane uprawnienia.

Podstawa prawna: art. 96 ust. 6 i art. 99 ust. 1a pkt 2 Prawa budowlanego; art. 42 ust. 1 pkt 2 ustawy o samorządach zawodowych.

Sprawy prowadzone według przepisów dotychczasowych

Art. 3 nowelizacji zachowuje przepisy dotychczasowe dla postępowań dyscyplinarnych oraz postępowań w sprawie odpowiedzialności zawodowej wszczętych i niezakończonych przed 2 października 2026 r. Samo wykonywanie kolejnej czynności po tej dacie nie uzasadnia przejścia na nowe przepisy.

Art. 4 stanowi odrębnie, że do wykonania prawomocnych orzeczeń dyscyplinarnych wydanych przed wejściem w życie ustawy stosuje się ustawę o samorządach zawodowych w dotychczasowym brzmieniu. Nie należy więc kierować wszystkich otrzymanych po 2 października odpisów automatycznie do wykonania w nowym trybie przez przewodniczącego.

Przy kwalifikowaniu sprawy do właściwego trybu trzeba ustalić datę wszczęcia postępowania, datę wydania orzeczenia lub decyzji, stan jego prawomocności albo ostateczności oraz datę wpływu dokumentu. Data wpływu jest potrzebna do sprawnej obsługi, ale sama nie rozstrzyga o zastosowaniu nowych przepisów. Nowelizacja nie przewiduje powszechnego ponownego rozpatrywania zakończonych spraw.

Podstawa prawna: art. 3–4 nowelizacji.

Odrębny termin zmian dotyczących warunków technicznych

Ta sama ustawa dodała do Prawa budowlanego art. 102a–102c dotyczące stosowania dotychczasowych przepisów techniczno-budowlanych. Weszły one w życie 2 września 2026 r. i odnoszą się do okresu 18 miesięcy od 20 września 2026 r. Nie należy przedstawiać ich członkom jako zmian zaczynających obowiązywać 2 października. Ich stosowanie wymaga uwzględnienia właściwej podstawy i rodzaju zamierzenia, w tym oświadczenia inwestora w przypadkach określonych w art. 102a.

Podstawa prawna: art. 2 pkt 4 i art. 5 nowelizacji.